

ŚRODOWISKO SZKOLNE – NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ (LISTA)

DZIECKO, KTÓRE BOI SIĘ/MA OPORY PRZED MÓWIENIEM

Imię i nazwisko dziecka: _____ Data urodzenia: _____

Klasa/grupa wiekowa: _____

Wypełnione przez: _____

Przeznaczenie:

- pomoc w zidentyfikowaniu i wyeliminowaniu możliwych przyczyn lęku, który może niekorzystnie wpływać na dziecko, opóźniać postępy w komunikacji i zdobywaniu pewności siebie w tym zakresie

- ułatwienie komunikacji pomiędzy domem dziecka i szkołą

Cel:

- w idealnej sytuacji personel szkolny powinien zgodzić się z każdym stwierdzeniem

Komunikacja	Data	Data kontroli
Dzięki zastosowaniu niewerbalnych lub werbalnych środków (np. z pomocą osób, z którymi dziecko rozmawia) dziecko jest w stanie:		
<ul style="list-style-type: none"> Zwrócić na siebie uwagę		
<ul style="list-style-type: none"> Zaprotestować/powiedzieć, że coś się mu nie podoba		
<ul style="list-style-type: none"> Zakomunikować, że musi iść do toalety		
<ul style="list-style-type: none"> Uzyskać ogólną pomoc/wyjaśnienie odnośnie pracy domowej lub tego, co należy zrobić na lekcji		
<ul style="list-style-type: none"> Uzyskać ogólną pomoc podczas dnia szkolnego		
<ul style="list-style-type: none"> Wybrać, co chce zjeść na obiad		
<ul style="list-style-type: none"> Powiedzieć komuś, że jest prześladowane/wyśmiewane w klasie		
Dziecko używa <i>naturalnych</i> alternatywnych form komunikacji (np. gestów, wskazywania na słowa/obrazki/symbole, rysowania i pisania) a nie musi nauczyć się form alternatywnej komunikacji np. systemu Makaton.		
Uczestnictwo		
Dzięki zastosowaniu werbalnych lub alternatywnych form komunikacji, dziecko jest stale w stanie brać udział w:		
<ul style="list-style-type: none"> Apelach		
<ul style="list-style-type: none"> Zabawach z klasą na dywanie		
<ul style="list-style-type: none"> Ćwiczeniach czytania		
<ul style="list-style-type: none"> Ćwiczeniach pisania/ortografii		
<ul style="list-style-type: none"> Dyskusjach klasowych		
<ul style="list-style-type: none"> Lekcjach W-F		
<ul style="list-style-type: none"> Przedstawieniach szkolnych		
Personel nie robi rzeczy <i>za</i> dziecko, <i>alerazem</i> z nim, dając mu niezbędne wsparcie, żeby dziecko mogło wykonać część zadania lub wziąć w nim		

Tłumaczenie: Joanna Głogowska

© Maggie Johnson / 2017 / Materiały ze szkolenia "Mutyzm wybiórczy - istota i metody terapii" w Warszawie 23.04.2017. Opublikowane za zgodą autorki na www.mutyzm.org.pl

udział.		
---------	--	--

Relacje społeczne i samoocena			
Dziecko ma przynajmniej jedną koleżankę/kolegę i jest włączane w aktywności klasy/grupy.			
Dziecko spędza przerwy z innymi uczniami.			
Dziecko stale osiąga sukcesy poprzez wprowadzenie realistycznych celów/ oczekiwań odnośnie zachowania (np. bycie uprzejmym/ przewodzenie grupie/ aktywność fizyczna/ komunikacja niewerbalna/ wypełnianie obowiązków/ uczestnictwo w różnych aktywnościach).			
Mocne strony i zainteresowania dziecka są zauważane/doceniane przez klasę.			
Wyśmiewanie się/ prześladowanie dziecka zdarza się bardzo rzadko, jeśli w ogóle, a reakcja na tego typu zachowania satysfakcjonuje rodzinę dziecka.			
Wsparcie			
Personel szkoły zapewnia dziecko, że może zacząć mówić, kiedy będzie na to gotowe – otrzyma pomoc, żeby zrobić to krok po kroku, w jego własnym czasie i w pozytywnej atmosferze.			
Rówieśnicy rozumieją, że dziecko nie czuje się komfortowo, gdy musi coś powiedzieć w określonych sytuacjach i wiedzą, że mogą mu pomóc najlepiej poprzez włączanie go do swoich zabaw, ale nie zmuszając go do mówienia.			
Dziecko ma dobre relacje z przynajmniej jednym dorosłym, który jest w stanie regularnie wspierać go w klasie/grupie przedszkolnej.			
Dziecko ma indywidualne zajęcia, które umożliwiają dostosowanie sylabusu do jego potrzeb, zbudowanie relacji czy zdobywanie kolejnych celów komunikacyjnych (lepsze są krótsze i częstsze spotkania niż jedno spotkanie raz w tygodniu).			
Dziecko wie, że personel będzie unikał zadawania mu bezpośrednich pytań i nie będzie oczekiwał od niego wzięcia udziału w rozmowie, chyba, że dziecko samo ją zainicjuje (aż nie poczuje się komfortowo z mówieniem).			
Personel został uprzedzony o tym, że jeśli dziecko coś powie, to powinien zareagować serdecznie, ale bez bezpośredniej pochwały/komentarza (<i>nie dotyczy celów zaplanowanych w programie małych kroków</i>).			
Wprowadzono zeszyt współpracy pomiędzy szkołą a domem w celu informowania się wzajemnie o sukcesach/problemach/niepewnościach związanych z dzieckiem			
Ogólne			
Dziecko wie, kiedy będzie odebrane i chętnie zostaje samo w szkole/przedszkolu.			
Oprócz pewnych wyjątków, dziecko uśmiecha się często (i szczerze – uśmiech nie jest wymuszony), a w ciągu dnia wygląda na zrelaksowanego.			
Układ ławek w sali pozwala dziecku na obserwację innych, a nie odwrotnie.			
Dziecko je obiad razem z innymi dziećmi.			
Dziecko korzysta z toalety.			
Dziecko nie otrzymuje specjalnej uwagi/przywilejów w związku z tym, że się nie odzywa/nie bierze udziału w aktywnościach (<i>nie dotyczy indywidualnego wsparcia koniecznego do spełnienia potrzeb dziecka, żeby możliwe były kolejne postępy</i>).			
Personel otrzymuje wsparcie.			
Wdrożono plan pracy nad lękiem dziecka, plan został skonsultowany z dzieckiem i rodzicami.			

ŚRODOWISKO DOMOWE – NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ (LISTA)

DZIECKO, KTÓRE BOI SIĘ/MA OPORY PRZED MÓWIENIEM

Imię i nazwisko dziecka: _____ Data: _____

Przeznaczenie:

- pomoc w zidentyfikowaniu i wyeliminowaniu możliwych przyczyn lęku, który może niekorzystnie wpływać na dziecko, opóźnić postępy w komunikacji i zdobywaniu pewności siebie w tym zakresie
- ułatwienie komunikacji pomiędzy domem dziecka i szkołą

Cel:

- w idealnej sytuacji rodzice powinni zgodzić się z każdym stwierdzeniem

W domu	Data	Data kontroli
Odzywanie się poza domem jest kulturalnie/społecznie akceptowane; jeśli nie to dziecko jest aktywnie zachęcane do mówienia w odpowiednich okolicznościach.		
Socjalizacja jest modelowana i wspierana w rodzinie.		
Kwestia mutyzmu wybiórczego jest omawiana z dzieckiem, a nie w obecności dziecka.		
Rodzina otwarcie mówi o trudnościach dziecka i zapewnia się je, że nie będą one trwały zawsze.		
Wyraźna mowa jest rozwijana u dziecka poprzez modelowanie, a nie korekcję.		
Dziecko nie jest dręczone, nikt się z niego nie wyśmiewa/ nie szydzi.		
Dziecko nie jest zmuszane do mówienia, jeśli wyraźnie czuje się niekomfortowo, zamiast całkowitej rezygnacji z uczestnictwa w jakimś wydarzeniu, oferowana jest mu pomoc, aby dziecko mogło wziąć w nim udział w inny sposób.		
Dziecko szykuje się do szkoły chętnie i łatwo przychodzi mu separacja od rodziców.		
Dziecko ma możliwość zabawy/spotykania się/utrzymywania kontaktu z członkami swojej klasy poza lekcjami (także poprzez e-maile, wiadomości tekstowe).		
Rodzice opierają się pokusie robienia rzeczy za dziecko, ale dają mu wsparcie, aby mogło wziąć udział w jakiejś aktywności lub zakończyć zadanie w inny sposób.		
Rodzice nie mówią za dziecko, ale dają mu wsparcie z zastosowaniem techniki „Czekaj...Czekaj...”.		
Dziecko nie otrzymuje więcej uwagi/kontaktu fizycznego, kiedy jest załężnione/nieśmiałe/chce się wycofać niż wtedy, kiedy coś mu się udaje/bierze w coś udział/bawi się/pomaga innym.		
Rodzice otrzymują wsparcie.		
Wdrożono plan pracy nad lękiem dziecka, plan został skonsultowany z dzieckiem i jego szkołą.		

Tłumaczenie: Joanna Głogowska

© Maggie Johnson / 2017 / Materiały ze szkolenia "Mutyzm wybiórczy - istota i metody terapii" w Warszawie 23.04.2017. Opublikowane za zgodą autorki na www.mutyzm.org.pl

Tłumaczenie: Joanna Głogowska

© Maggie Johnson / 2017 / Materiały ze szkolenia "Mutyzm wybiórczy - istota i metody terapii" w Warszawie 23.04.2017. Opublikowane za zgodą autorki na www.mutyzm.org.pl